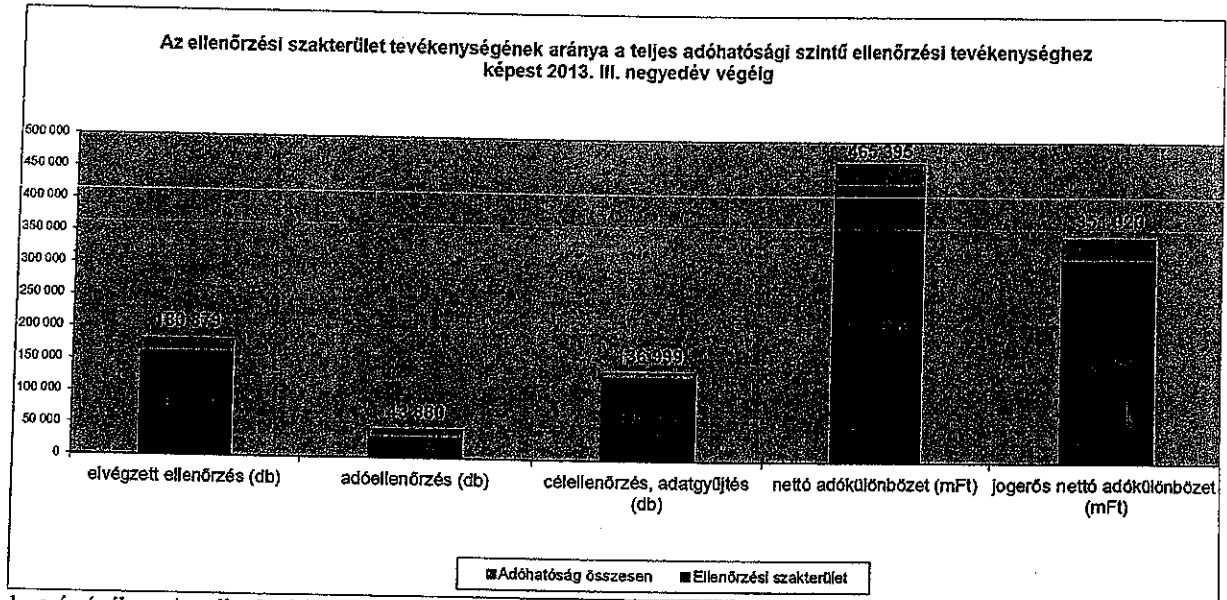

Az ellenőrzési tevékenység a számok tükrében

Az adóhatóság 2013. III. negyedév végéig összesen 180.879 ellenőrzést folytatott le. A befejezett ellenőrzések mintegy 24,26 %-a (43.880 db) lezárt időszakot keletkeztető, utólagos (adó)ellenőrzés, 75,74%-a (136.999 db) adatgyűjtésre és egyes adókötelezettség teljesítésére irányuló ellenőrzés. Az ellenőrzések során 465,3 milliárd forint nettó adókülönbözlet került feltárássra. 2013. III. negyedév végéig - a tárgy évben - 351 milliárd feltárt adókülönbözlet jogerősítésére került sor. (1. számú ábra)

1. számú ábra: Az ellenőrzési szakterület tevékenységének aránya a teljes ellenőrzési tevékenységhez képest 2013. III. negyedév végén (Forrás: VIR001-00-41, VIR001-00-30, VIR001-20-41, VIR001-20-30)

Az ellenőrzési szakterület 2013. III. negyedév végéig 160.429 ellenőrzést folytatott le, amely 19,7 %-kal marad el a 2012. év azonos időszakában végzett vizsgálatok számától (2012. III. negyedév végéig 199.832 vizsgálat fejeződött be). A vizsgálatok számának csökkenése leginkább az adatgyűjtésre illetve az egyes adókötelezettség teljesítésére irányuló vizsgálatok számának 20,5%-os csökkenésének köszönhető, de a bevallás utólagos adónem ellenőrzések száma is visszaesett 16,5%-kal.

Az adatgyűjtésre illetve az egyes adókötelezettség teljesítésére irányuló ellenőrzések számának csökkenésének oka, hogy 2013. évben a kis kapacitással, rövid idő alatt lefolytatható helyszíni operatív ellenőrzések jelentős részét a vámszakmai terület végzi. Az adószakmai terület a felszabaduló kapacitást adóregisztrációs eljáráshoz kapcsolódó vizsgálatokra, új ellenőrzési területekre (pl.: internetes kereskedelem, beruházások helyszíni ellenőrzésére stb.), illetve a bevallás utólagos ellenőrzések előkészítéséhez illetve hatékony elvégzéséhez szükséges adatgyűjtésre irányuló, egyes gazdasági események valóságának vizsgálatára irányuló ellenőrzésekre fordítja, amelyek vizsgálatok fajlagosan több kapacitást igényelnek.

Továbbá az adózók évről évre egyre komplexebb, adóelkerülési technikákat dolgoznak ki, amelyeknek teljes körű felgöngyöltése időigényes. Azonban az ellenőrzések megállapításainak alátámasztásához, a helyállóság biztosításához nélkülözhetetlen feladat. A teljes körű megalapozottság, mint ellenőrzési gyakorlat mind a NAV hatósági illetve felügyeleti szakterületének döntései, mind az Európai Unió Bíróság ítéletei szerint alapvető elvárás.

Ezen elvárásnak való megfelelés tükröződik az ellenőrzésekre fordított fajlagos revizori idő folyamatosan növekedésében is. Egy egyes gazdasági esemény valóságára irányuló vizsgálat 2012. évben még 1,77 nap/vizsgálat időráfordítással került jegyzőkönyvezésre, 2013. évben már 2,35 nap/vizsgálat ráfordítás szükséges a vizsgálat befejezéséhez. 2012.

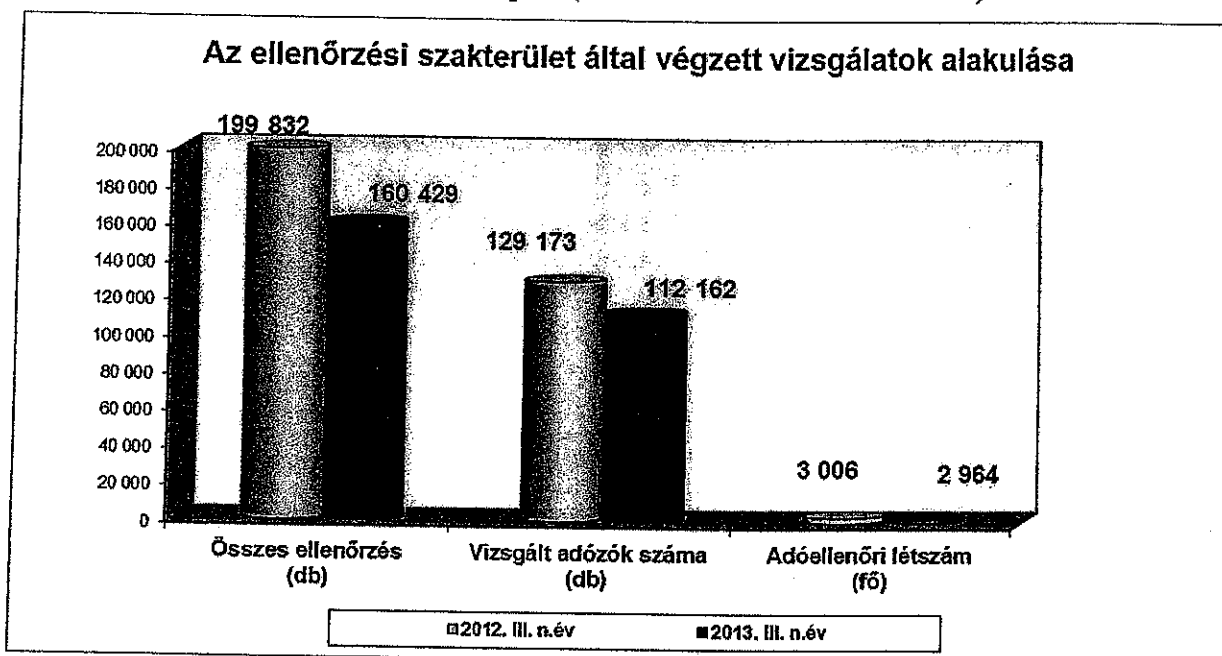
évben egy bevallás utólagos adónem ellenőrzésre átlagosan 3,9 nap/vizsgálat időt fordítottak az adóellenőrök, amely 2013. évben már átlagosan 4,6 nap/vizsgálat kapacitást igényel. Emellett megnövekedett a céllenőrzésekre fordított fajlagos revizori időszükséglet is.

Az elmaradáshoz hozzájárult az engedélyezett revizorok létszámában bekövetkezett 42 fős csökkenés, valamint az országosan összesen **133 betöltetlen revizori státusz (95,5%-os a revizori feltöltöttségi szint, amely az előző időszaki beszámolókhöz képest továbbra is csökkenő tendenciát mutat)**¹.

Fentiek alapján megállapítható, hogy csökkenő revizori kapacitás mellett a vizsgálatok hatékonyságának növelése kizárólag az ellenőrzési darabszám csökkenése mellett érhető.

A 2013. III. negyedév végéig befejezett ellenőrzések **112.162 adózót érintettek**, amely a vizsgálati darabszám csökkenéséhez képest kisebb arányú, 13%-os visszaesést jelent. Vagyis az adóhatósági jelenlét kisebb mértékben csökkent, mint a befejezett vizsgálatok száma.

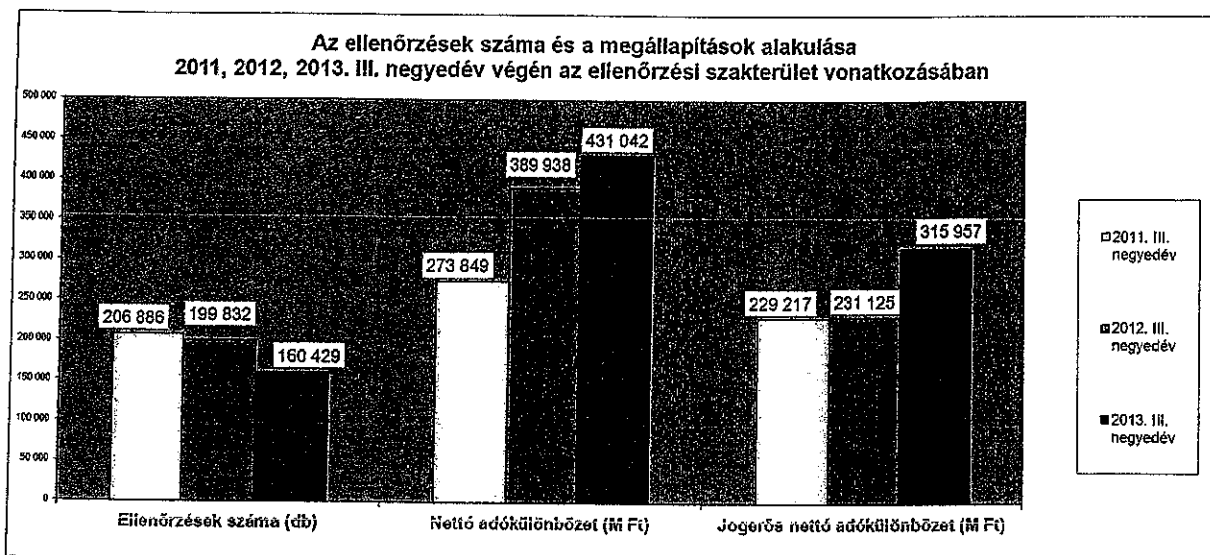
Az ellenőrzések számának csökkenése ellenére a **feltárt nettó adókülönbözet összege 10,54 %-kal, 431 milliárd Ft-ra nőtt** 2013. III. negyedév végére, a 2012. III. negyedév végéig megállapított 389,9 milliárd Ft-hoz képest (2. számú ábra és 3. számú ábra).

2. számú ábra: Az ellenőrzési szakterület által végzett vizsgálatok alakulása 2012-2013. III. negyedév végén (Forrás: VIR001-00-41)

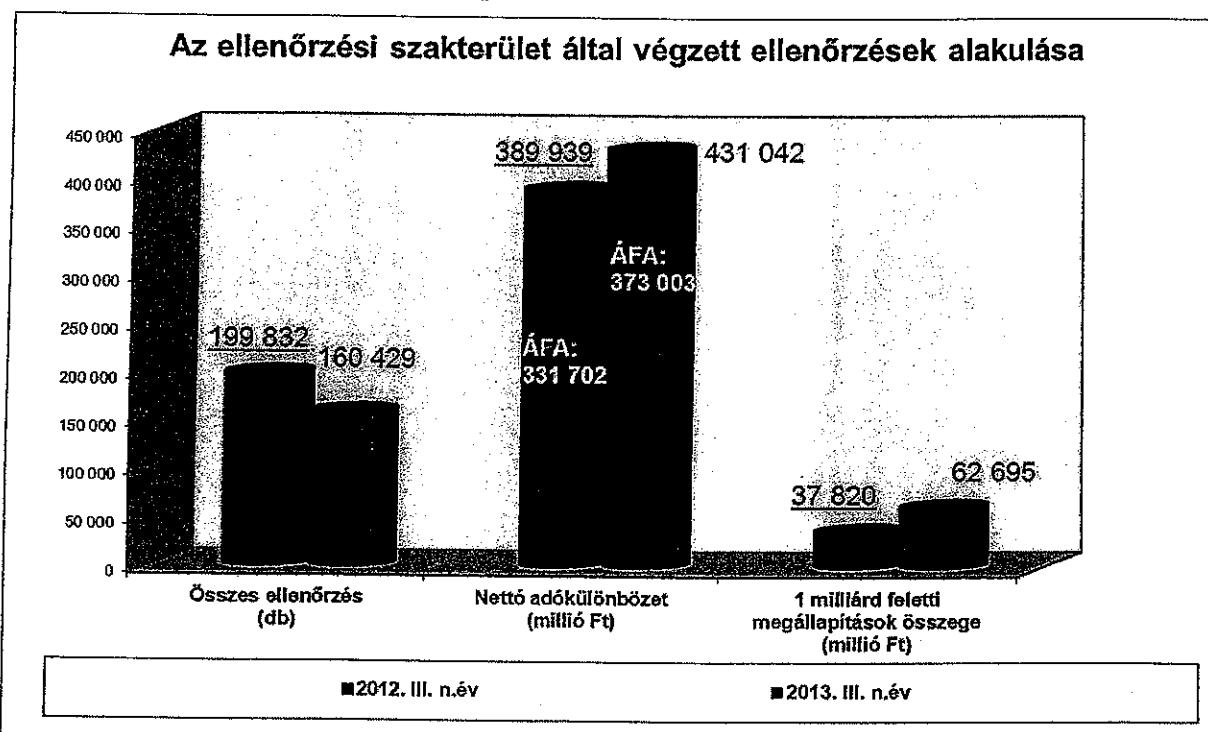
Az ellenőrzési szakterület által befejezett 160.429 ellenőrzésből **31.105 utólagos adónem ellenőrzés**, míg **129.324 adatgyűjtésre illetve egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló vizsgálat**. Az ellenőrzések számának vizsgálat típus szerinti alakulását a 2. számú melléklet tartalmazza.

¹ Az adóellenőri létszámadatok forrása: Kormánytisztviselők Humánigazgatási Főosztálya 2012-2013. augusztus végi állapot. Felüllenőrzési és Törvényességi Osztályok létszáma nélkül.

3. számú ábra: Az ellenőrzések száma és a megállapítások alakulása 2011, 2012, 2013. III. negyedév végén az ellenőrzési szakterület vonatkozásában (VIR001-00-41, VIR001-20-41)

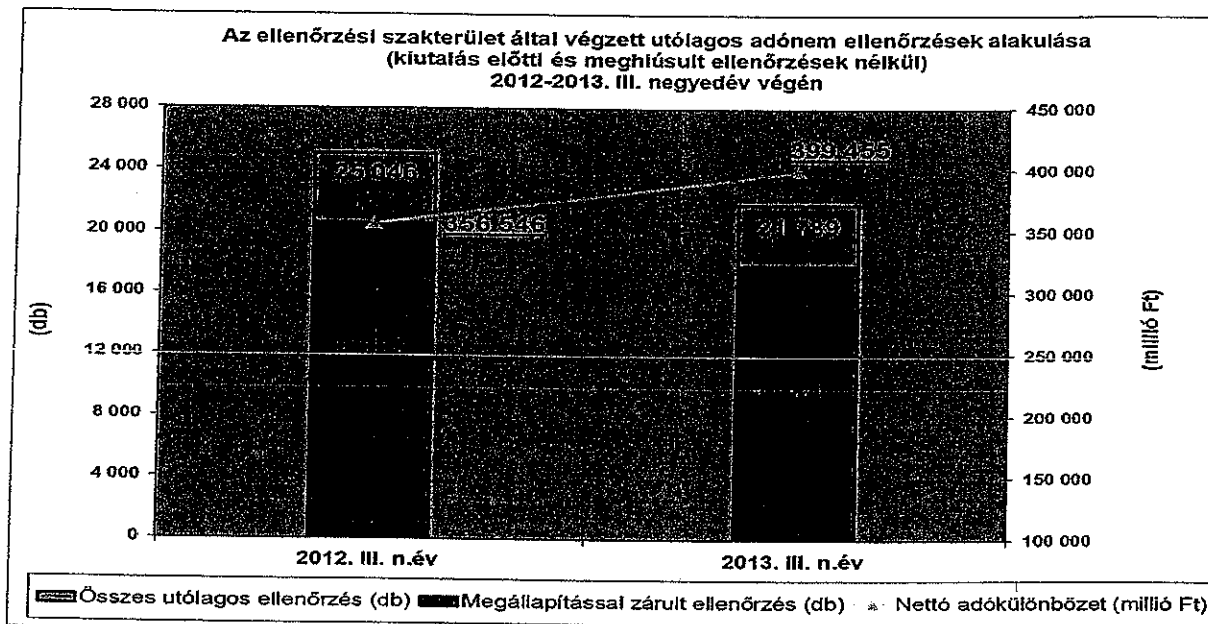
Az ellenőrzések megalapozottsága tükröződik a jogerős nettó adókülönbözlet évről évre emelkedő összegében. 2013. III. negyedév végéig **315,9 milliárd Ft feltárt adókülönbözlet jogerősítésére került sor**, amely 36 %-os emelkedést mutat a 2012. III. negyedév végéig jogerősített 231,1 milliárd Ft-hoz képest.

4. számú ábra: Az ellenőrzési szakterület által végzett ellenőrzések alakulása 2012, 2013. III. negyedév végén (VIR001-00-41, VIR007-00-41)

Az ellenőrzési szakterület által befejezett vizsgálatok során **feltárt nettó adókülönbözlet 10,54 %-os (431 milliárd Ft) növekedésének** egyik, de nem fő oka a **kiugró, 1 milliárd Ft feletti megállapítások összegének emelkedése**. 2012. III. negyedév végéig 37,8 milliárd forint, míg 2013. III. negyedév végéig **62,6 milliárd forint** összegben került kiugró, 1 milliárd Ft feletti összegű adókülönbözlet feltárára. (Egy kiemelt adózó esetében a megállapított nettó adókülönbözlet összege közel 10 milliárd Ft.) **Azonban a kiugró megállapításokat figyelmen kívül hagyva is 368,3 milliárd Ft-ra nőtt a feltárt adókülönbözlet összege**, amely **4,6 %-kal (16,2 milliárd Ft-tal) haladja meg** a 2012. III. negyedév végéig megállapított 352,1 milliárd Ft-ot.

Az ÁFA adónemben feltárt nettó adókülönbözöt 12,5 %-kal haladja meg az előző év azonos időszakában megállapított adókülönbözöt (2012. III. negyedév végéig: 331,7 milliárd Ft, 2013. III. negyedév végéig: 373 milliárd Ft), vagyis a 2013. évi ellenőrzési irányoknak megfelelően az adóhatóság 2013. III. negyedévében is ÁFA adónemre koncentráta a vizsgálatait. (4. számú ábra)

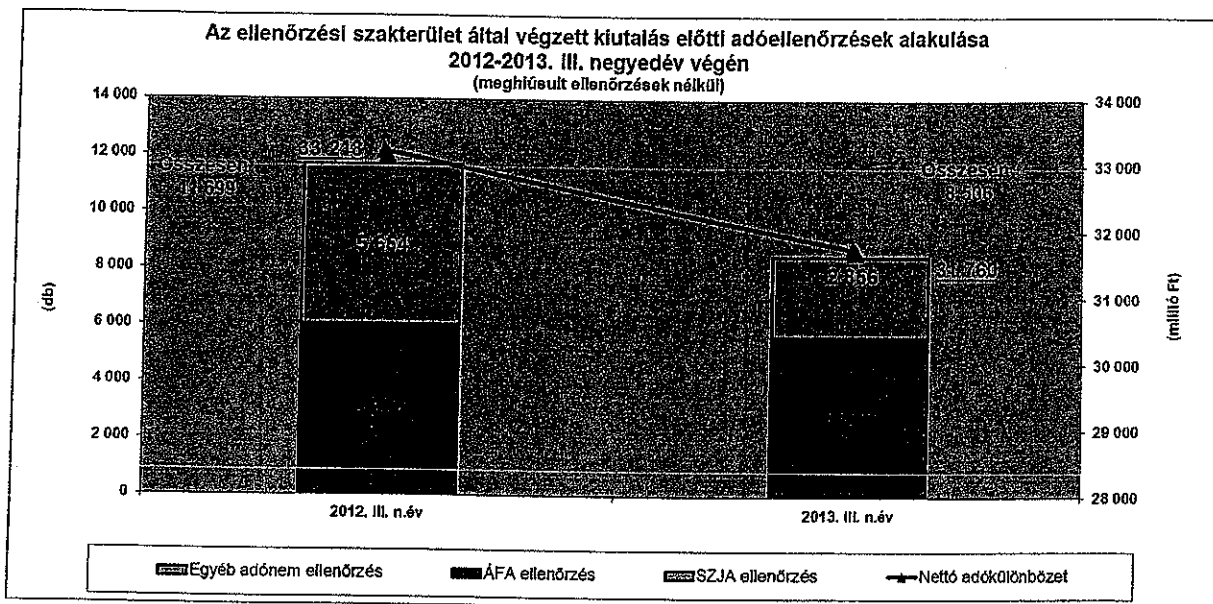
5. számú ábra: Az ellenőrzési szakterület által végzett bevallás utólagos adónem ellenőrzések alakulása 2012, 2013. III. negyedév végén (Forrás: VIR002-00-41, VIR003-00-41, VIR004-00-41)

2013. III. negyedév végéig - a kiutalás előtti és megíúsult ellenőrzések számát figyelmen kívül hagyva- 13 %-kal kevesebb, összesen **21.789 utólagos adónem ellenőrzést** folytatott le az ellenőrzési szakterület (2012. III. negyedév végén: 25.046 vizsgálat). 2013. III. negyedév végén az utólagos adónem ellenőrzések **81,9 %-a zárult megállapítással**, kiemelkedően jó eredmény és az ellenőrzésre történő kiválasztás hatékonyságának, valamint az eredményes adóellenőrzést előkészítő egyes adókötelezettség teljesítésére irányuló vizsgálatoknak köszönhető. Az utólagos adónem ellenőrzések során –kiutalás előtti vizsgálatokat figyelmen kívül hagyva- **399,45 milliárd Ft nettó adókülönböz** került megállapításra. (5. számú ábra). A vizsgálatok eredményességét igazolja, hogy az **egy utólagos adónem ellenőrzés során átlagosan feltárt nettó adókülönböz** összege a 2012. III. negyedév végi 14,2 millió Ft-hoz képest, 2013. III. negyedév végére **18,3 millió Ft-ra emelkedett**.

2013. III. negyedév végéig az ellenőrzési szakterület a visszaigénylést tartalmazó bevallásokhoz kapcsolódóan **8.506 kiutalás előtti adóellenőrzés** végzett, amely vizsgálatok során **31,7 milliárd forint** megállapítás született. Az elvégzett vizsgálatok számának 2012. III. negyedévhez (11.699 db) viszonyított 27,29%-os csökkenését a személyi jövedelem adónemhez kapcsolódóan végzett kiutalás előtti adóellenőrzések számának (49%-os) csökkenése okozta. Azonban az egy kiutalás előtt végzett SZJA adónem ellenőrzés során feltárt átlagos nettó adókülönbözet 15 %-kal megnőtt, amely az elvégzett vizsgálatok hatékonyságának növekedését mutatja (2012. III. negyedév végén: 153 ezer Ft/adóellenőrzés, 2013. III. negyedév végén: **176 ezer Ft/adóellenőrzés**). Vagyis a revizori kapacitás hatékony felhasználása érdekében kizárólag indokolt esetben indítottak ellenőrzést az adóigazgatóságok a visszaigényelt SZJA kiutalása előtt.

Az ÁFA kiutalás előtti ellenőrzések száma is csökkent minimálisan (2012. III. negyedév végéig: 5.973 db, 2013. III. negyedév: 5.572 db adóellenőrzés), és az **ÁFA adónemet érintő kiutalás előtti adóellenőrzések** során feltárt nettó adókülönbözöt összege is (2,71 %-os) csökkenés tapasztalható (2012. III. negyedév végéig: 31,90 milliárd Ft, 2013. III. negyedév végéig: **31,45 milliárd Ft**). Azonban az egy ellenőrzés során feltárt átlagos nettó adókülönbözöt növekedett, vagyis a vizsgálatok hatékonysága nőtt (2012. III. negyedév

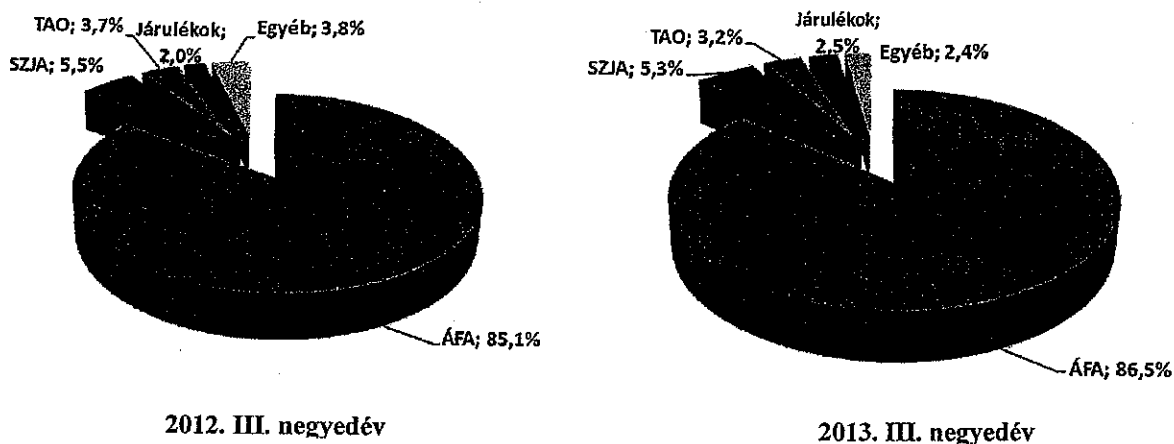
végén: 5,3 millió Ft/adóellenőrzés, 2013. III. negyedév végén: 5,7 millió Ft/ adóellenőrzés).
(6. számú ábra)

6. számú ábra: Az ellenőrzési szakterület által végzett kiutalás előtti adóellenőrzések alakulása 2012-2013. III. negyedév végén (meghiúsult ellenőrzések nélkül)
(Forrás: VIR005-00-41, VIR005-05-41, VIR005-011-41, VIR005-01-41, VIR005-06-41)

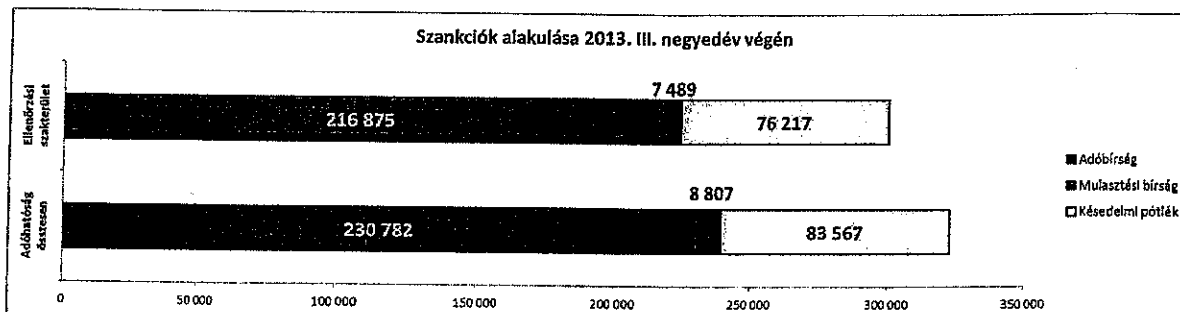
A korábbi évekhez hasonlóan a megállapítások legjelentősebb része (86,5%-a) ÁFA adónemben született, amely arány a 2012. III. negyedév végéig viszonyítottan 1,5%-kal tovább emelkedett. Az előző időszakhoz képest a járulékok adónemben tapasztalható növekedés. (7. számú ábra)

Az ellenőrzési szakterület által feltárt nettó adókülönbözlet adónemenkénti arányának megoszlása 2012-2013. III. negyedév végén

7. számú ábra: Az ellenőrzési szakterület által feltárt nettó adókülönbözlet adónemenkénti arányának megoszlása 2012-2013. III. negyedév végén (Forrás: VIR007-00-41, VIR007-04-41)

Az ellenőrzési szakterület által 2013. III. negyedév végéig megállapított szankciók összértéke 300,5 milliárd Ft. Ennek 72,15%-a (216,8 milliárd Ft) adóbírság, 25,36%-a (76,2 milliárd Ft) késedelmi pótlék, a fennmaradó 2,49%-a (7,48 milliárd Ft) pedig mulasztási bírság. A szakterület által 2013. III. negyedév végéig kiszabott szankciók összértéke 61,5%-kal haladja meg a 2012. III. negyedévi értéket (2012. III. negyedév végén: 186,06 milliárd Ft). A 2013. III. negyedév végéig az adóhatósági szinten megállapított szankciók (323,15 milliárd Ft) 93,01 %-a az ellenőrzési szakterület által került kiszabásra. (8. ábra)

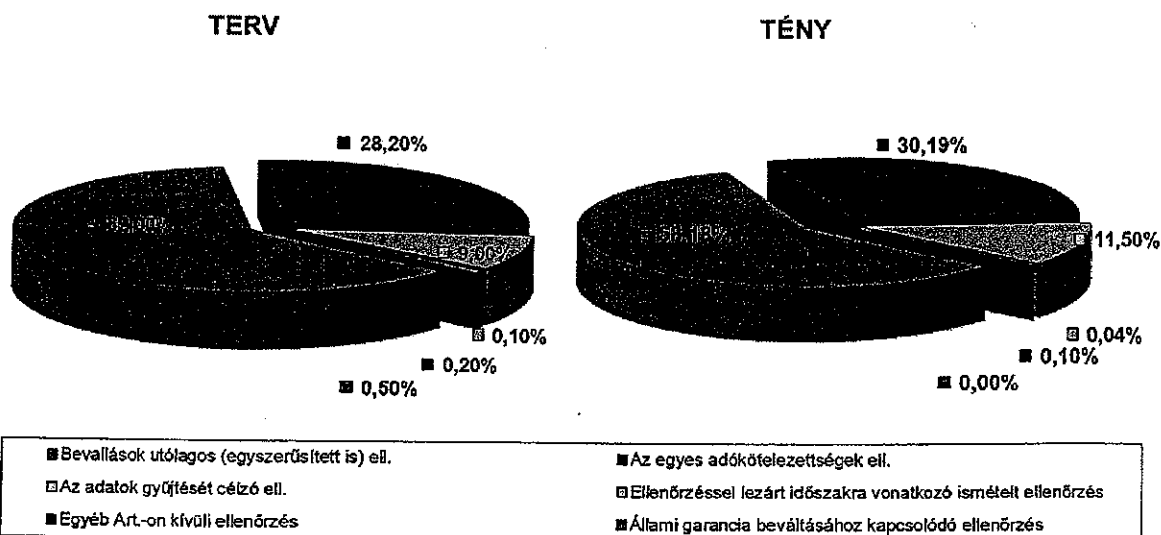
8. ábra: Szankciók alakulása az adóhatóság illetve az ellenőrzési szakterület vonatkozásában 2013. III. negyedév végén (Forrás: VIR001-00-41)

A jelentős mértékű kiszabott szankció összeg növekedés oka, hogy 2012. január 1-től jelentősen szigorodott a szankció rendszer. Így például a korábbi 75 százalékos adóbírság mértékével szemben a bevétel eltitkolásával, a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával, megsemmisítésével elkövetett jogsértések esetére a jogalkotó az adóhiány **200 százalékára emelte** az adóbírság mértékét. (adó bírság összege: 2012. III. negyedév végén: 125,7 milliárd Ft) További jelentős szigorítás, hogy a korábbi általános bírságtétel helyett az adózó **1 millió forintig** terjedő mulasztási bírsággal sújtható, ha **iratmegőrzési kötelezettségének** nem tesz eleget. Amennyiben az adózó iratmegőrzési kötelezettségének a nyomdai úton előállított számla, nyugta megőrzésének elmulasztásával nem tesz eleget, függetlenül attól, hogy a számla, illetve nyugta felhasználása ténylegesen megtörtént-e, a kiszabható mulasztási bírság összege magánszemély esetén **200 ezer forint**, más adózó esetében **500 ezer forint és a hiányzó számlák, illetve nyugták számának szorzata** által meghatározott összegig terjedhet (mulasztási bírság összege: 2012. III. negyedév: 6,7 milliárd Ft).

A bevallások utólagos adónem ellenőrzésekre fordított **tényleges revizori kapacitás** a rendelkezésre álló kapacitás **58,2 %-a**, amely **3,8 %-al** marad el az ellenőrzési irányokban előírt tervszámtól. Az egyes adókötelezettségek ellenőrzésére irányuló vizsgálatok kapacitás felhasználása viszont **2 %-kal**, az adatok gyűjtését célzó ellenőrzések pedig **2,5 %-kal** haladja meg a tervezetet. (9. ábra) Az ellenőrzési eredmények alapján továbbra is növelni szükséges a bevallás utólagos adónem ellenőrzésekre fordított kapacitás arányát.

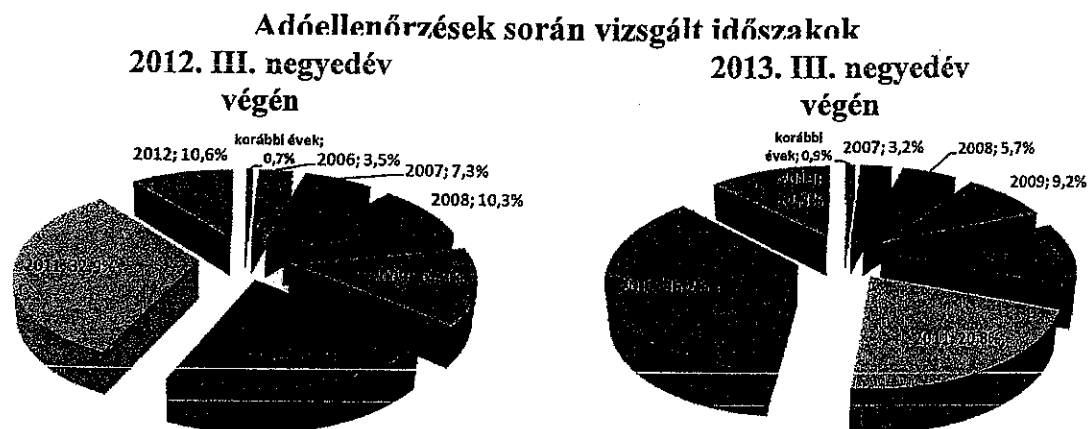
Az Ellenőrzési Irányokban meghatározott tervezett, és a tényleges kapacitás megoszlása 2013. III. negyedév végén

Ellenőrzések kapacitás arányai Ellenőrzési Irányok szerint

9. ábra: Az Ellenőrzési Irányokban meghatározott tervezett, és a tényleges kapacitás megoszlása 2013. III. negyedév végén (Forrás: VIR001-17-41)

A 2012. III. negyedév végéig megkezdett adóellenőrzések 78,3 %-a érintette a tárgyévet és az azt megelőző 3 évet, ez az arány a 2013. III. negyedév végéig megkezdett adóellenőrzések esetében már 81 %-ra emelkedett, vagyis az ellenőrzések egyre inkább a jelen illetve közelmúlt gazdasági eseményeit érinti.

10. ábra: A 2012-2013. III. negyedév végéig megkezdett ellenőrzések során a vizsgált időszakok megoszlása
(Forrás: RADAR rendszer)